

Akademie výtvarných umění v Praze
Studijní program Výtvarná umění
Ateliér Nová média II / škola Kateřiny Olivové

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Slepá skvrna / Blind spot

Vypracovala: BcA. Barbora Kropáčková
Vedoucí diplomové práce: MgA. Kateřina Olivová / Mgr. et MgA. Darina Alster
Oponentka diplomové práce: doc. Mgr. Michaela Thelenová

Akademický rok: 2019/ 2020

TÉMA

Hlavním motivem zpracovat téma severních Sudet je moje působení v této oblasti. Pocházím z této lokality a dlouhodobě se věnuji tématům rodinné historie, identity či sociálně laděných projektů. S lokálními motivy pracuji jak ve své tvorbě (již během mého studia v Ústí nad Labem na UJEP FUD), tak v rámci mého působení ve Veřejném sále Hranicář, kde v současné době spolupracuji na realizaci výstav a doprovodného programu pro veřejnost.

SUDETY

Přestože je pojem Sudety zastaralý a zavádějící termín geografické a geopolitické lokace, jeho užíváním upozorňujeme na potřebu věnovat péči kultivaci tohoto vykořeněného regionu. V souvislosti s jeho užíváním cítím potřebu neustále vycházet z minulosti a dobrat se postupně k logickým krokům, které by měli vyústit v postupy umožňující naplno rozvinout aktuální potenciál této lokality, kterým bezesporu disponuje.

V minulosti měli Severní Čechy romantický idylický nádech spojovaný s Karlem Hynkem Máchou či Casparem Davidem Fridrichem. Postupně však ráz krajiny začal určovat průmysl. Sever byl v dobách Rakouska-Uherska jednou z nejbohatších průmyslových částí naší země. Po první světové válce se z německy mluvících obyvatel stala etnická menšina. Mnoho prosperujících podniků na severu vlastnili právě Němci či němečtí Židé. Následkem Mnichovské dohody z roku 1938 bylo z pohraničí vyhnáno české obyvatelstvo. Ve stejném roce na podzim opustila města i většina Židů. Následkem Benešových dekretů a velkého napětí v lokalitě po roce 1945 došlo k vysídlení Němců. V oblasti tak zůstalo jen velice malé procento starousedlíků. Ohromné přesuny lidí, prohloubené drastickými politickými i sociálními změnami, prakticky zpretrhaly veškeré vazby a vedly k likvidaci občanské společnosti. Pokud se bavíme o vysídlení Němců z pohraničí, často se zapomíná na jeden aspekt. Mnozí z nich z tehdejšího Československa naopak odejít nesměli, a to hlavně z toho důvodu, že ovládali sklářské či textilní řemeslo. V mnoha ohledech tento fakt jen prohluboval vzájemnou nevraživost a napětí mezi dvěma etniky. Následná ekologická devastace způsobená zejména průmyslem, těžbou a socialistickým plánováním velmi znesnadnila po roce 1989 budování kvalitnější politické i kulturní infrastruktury. Dnes má sever nálepku oblasti, potýkající se s ekonomickými i společenskými problémy. Stačí se podívat na statistiky kvality života, vzdělání nebo volební účasti v Česku a je více než patrné, že kopírují hranice historických Sudet.¹

Ve své práci se snažím tyto lokální aspekty analyzovat a porovnávat v globálním měřítku. Byť se na první pohled může jevit, že příběh Sudet je unikátním příběhem tragického sledu historických událostí ve střední Evropě, já ho vnímám také jako jeden z mnoha učebnicových příkladů globalizace. Pojem **extraktivismus** se v současnosti používá v souvislosti pohledu na krajinu s ohledem na její ekonomickou využitelnost. Lukáš Likavčan v textu **Technologie abstrakce** extraktivismus charakterizuje jako ekonomické paradigma založené na masivní těžbě a zpracování vzácných, neobnovitelných zdrojů.² Extraktivistický pohled je tedy založený na představě, že přírodní i lidské zdroje mohou být čerpány bez ohledu na dopad takového jednání. Extraktivistický přístup tak zcela logicky vytváří „obětované zóny“ (*sacrifice zone*) – místa určená k devastaci s cílem ekonomického rozvoje ve jménu obecného blaha. Aby bylo možné vůbec něco jako obětované zóny mít, je potřeba mít lidi a kulturu, na které záleží tak málo, že není problém je obětovat. Přesouváním těžebního průmyslu na periferie a „území nikoho“ dochází k nezviditelnování krize (ekologické, ekonomické i politické)

1 ANDĚL, Jaroslav, ed. *Mody demokracie*. Praha: DOX Centrum současného umění, 2014, s. 25. ISBN 978-80-87446-34-8.

2 Technologie abstrakce: O fosilních palivech a kosmopolitním kapitálu - Artalk.cz. *Artalk.cz - Aktuálně o výtvarném umění* [online]. Copyright © COPYRIGHT 2007 [cit. 19.05.2020]. Dostupné z: <https://artalk.cz/2018/02/28/technologie-abstrakce-o-fosilnich-palivech-a-kosmopolitnim-kapitalu/>

generované pozdním kapitalismem.³ Odvracení zraku od těchto problémů krizi jen prohlubuje. S obětovanými zónami se setkáme typicky v Latinské Americe nebo Africe, kde je dodnes uplatňována koloniální logika.⁴ „Obětované“ Sudety jsou tak jsou tak jednou z mnoha přehlížených zón, kde nedostatečné řešení problémů vyvolává napětí mezi občany, z nichž většina se navíc dodnes kompletně nesžila se svým novým domovem.

Komplexnost problematiky nenabízí jasné řešení. V mém případě ovšem vede první krok skrze snahu vyrovnávání se s minulostí. Nejde mi o její přesný popis. Hledám v ní vlastní interpretace, které mohou vést k lepšímu porozumění sama sobě a vlastním kořenům. Na nepřilíš pozitivní perspektivu budoucnosti nahlížím z pozice přítomnosti. Ve své práci se snažím téma zpracovat osobitým dokumentárním způsobem, který má ovšem potenciál oslovit širší publikum a téma zviditelnit.

LOKÁLNÍ vs. GLOBÁLNÍ

V práci jsem se nechtěla zaměřit pouze na historický lokální kontext, nýbrž pracovat s aktuálními odkazy a tématy, které v oblasti i mimo ni rezonují, a zpracovat je jazykem současné vizuální kultury. Nevyhnula jsem se tedy otázkám globálního ekologického aktivismu, politiky nebo odkazům v popkultuře. Všechny tyto zdroje považuji ve vztahu k Sudetám za relevantní.

Velkou část také věnuji otázce osobní či kolektivní viny a občanské odpovědnosti. Pracuji s termínem **metafyzické viny**, který definoval Karl Jaspers ve své knize **Otázka viny**, jako odpovědnost jedince za činy, které sice nespáchal, ale děly se v průběhu jeho života s jeho vědomím. „Jestliže jsem neučinil všechno, co jsem mohl, abych jim zabránil, jsem spoluvinen.“⁵ Snažím se hledat odpovědi, jak moje generace i já osobně můžeme stávající problémy řešit a jak pracovat s odkazem našich předků, kteří oblast poznamenali. Nevědomky totiž image divokého a chudého severu spoluvytváříme tak trochu sami. Medializací a upozorňováním na určité problémy nutně budujeme specifický obraz severu, jako bezútěšného místa, oscilujícího mezi absolutní svobodou a nesvobodou.

Jak říká známý topos: „Každá generace by měla znovu sepsat dějiny.“ Perspektivy interpretací historických událostí se tak začínají měnit a mohou otevírat hluboké rány, zpochybňující vlastní i kolektivní identitu. Proces, který se v psychologii nazývá **práce se smutkem**, vnímám také za aktuálně nezbytný a nevyhnutelný k dalšímu posunu. Pokud si dovolíme přiznat, co jsme ztratili a pocítíme nad tím lítost, umožní nám to vyváznout z pout minulosti. Projít si tak určitou fázi smutku a reflektovat ji může jedinci pomoci v budoucnu hledat nové strategie, jak ztrátám předejít.

V publikaci **Zmizelé Sudety** píše Tomáš Fořek, že neštěstí Sudet není prázdnota domů, ale prázdnota lidí. Na sudetské Němce v nově se rodící Spolkové republice pohlíželi jako na „cikány s batohem“ a fakt, že získali od státu odškodnění za vysídlení, vyvolal další nevraživost mezi nově příchozími a starousedlíky.⁶ Přestože se příčiny stávající migrační krize, rostoucí v souvislostech například s Arabským jarem velmi liší, důsledky ve společnosti mají až nápadně podobné. Do budoucna je více než nutné rozmyslet si, zda neustále lpět na dogmatu ideologické a nacionálně-kulturní čistotě.

K migrační krizi přispívají také současné environmentální problémy. Kvůli změně klimatu lidé přicházejí o dostatek vody, potravin, o práci i střechu nad hlavou. Ve vzduchu stále visící hrozba prolomení limitů těžby hnědého uhlí na Ústecku se tak nejvíce pouze jako lokální problém. Naopak jen ukazuje na nebezpečné tendence krátkozraké důvěry ve fosilní neobnovitelné zdroje. Zahájení velkoplošné těžby hnědého uhlí po roce 1948 na Ústecku zaručilo novému režimu vědomě se

3 Těžba. Několik zpráv z odvrácené strany kapitalocény - Artalk.cz. *Artalk.cz - Aktuálně o výtvarném umění* [online]. Copyright © COPYRIGHT 2007 [cit. 1.05.2020]. Dostupné z: <https://artalk.cz/2018/02/28/tezba-nekolik-zprav-z-odvracene-strany-kapitalocenu/>

4 ANDĚL, Jaroslav, ed. *Mody demokracie*. Praha: DOX Centrum současného umění, 2014, s. 27. ISBN 978-80-87446-34-8.

5 JASPERS, Karl. *Otázka viny: příspěvek k německé otázce*. Přeložil Jiří NAVRÁTIL. Praha: Academia, 2006. Europa (Academia), s. 87- 89. ISBN 80-200-1455-1.

6 *Zmizelé Sudety: Das verschwundene Sudetenland*. 6., upravené vydání. Praha: Antikomplex, [2015], s. 33. ISBN 978-80-906198-1-4.

odstříhnout od tehdejší nedávné historie. Díky ní došlo k likvidaci vesnic, původně osídlených převážně Němci. Zbýlé obyvatelstvo bylo přesunuto do právě vzniklých okrajových panelových sídlišť. Do dnešní doby se tato část obyvatelstva potýká se sociálními problémy.⁷ Priority zisku a idey o nekonečném ekonomickém růstu se odráží na stavu současné západní společnosti a nutně vedou k devastaci veřejného prostoru. Protipólem filozofie hospodářského růstu je termín **nerůst**. Pojem poprvé použil v roce 1972 sociální filozof André Gorz a jednu z možných interpretací rozvíjí ve své knize **Malé pojednání o poklidném nerůstu** také ekonom Serge Latouche. Ten zdůrazňuje potřebu odvrátit se od honby za kapitalistickým ziskem, která má katastrofální dopad na životní prostředí a na lidstvo samo.⁸ Na aktuální situaci spojené s pandemií covid-19 lze demonstrovat, jaké vlivy má na naši společnost, byť jen pouhé zpomalení růstu – zvyšující se míra nezaměstnanosti, kolaps zdravotnictví a školství, stopka pro kulturní a environmentální programy a narušení sociálních vazeb. Filozofie nerůstu je tedy reálná pouze při zcela opačné logice. Utopistický projekt nerůstu ovšem prozkoumává objektivní možnosti svého uskutečnění, ať už jde o proměnu chápání základních pojmů jako bohatství či chudoba, nebo omezení produkce a spotřeby, zejména u zboží s nízkou užitnou hodnotou a velkými environmentálními dopady.⁹ Jako logické se tedy jeví vkládat důvěru v menší územní celky, ekologické hospodářství, podporovat lokální sociální vazby, sdružovat se v komunitách, politicky se angažovat a věnovat péči svému bezprostřednímu okolí. Nově kladené výzvy se ovšem setkávají s realitou a nepochopením a vedou často buď k rezignaci nebo permanentní frustraci. Hledání možné formy a balanců tak zpracovávám i v souvislosti s mým výstupem v rámci diplomové práce.

SEBE-REFLEXE

S místy, která byla poznamenána dvěma světovými válkami a totalitním režimem, a která následně ztratila svůj bývalý charakter, se nutně vyrovnává i lokální umělecká scéna, postavená otázkou jak, proč a zda vůbec reflektovat tyto aspekty. Jednou z aktuálních uměleckých strategií je **sociální uvědomělost**, která determinuje či konstruuje identitu. Skrze vizuální kulturu my sami můžeme zaujímat jednotlivá stanoviska, jak prožívat a chápat své identity, které nejsou tvořeny jen lidmi kolem nás, ale také obrazy v médiích.¹⁰ V knize **Jak vidět svět** autor Nicholas Mirzoeff zdůrazňuje také, že způsob, jakým nahlížíme sami na sebe, zásadně ovlivňuje to, jak nás vidí ostatní a jak vidí oni zpětně sebe. Vizualita podle něj kromě identity také ovlivňuje další oblasti, jako například politiku, městský prostor, nebo válku. Autor vyzývá umělce zaměřit svůj fokus na konkrétní problémy a zviditelňování věcí, které veřejnost často ignoruje. Jako příklady uvádí právě rasové a národnostní segregace, ale také globální oteplování a jeho důsledky. Vybízí čtenáře k aktivismu, a to nejen vizuálnímu. Vizuální obory zejména s příchodem sociálních sítí a internetu prochází transformací. O globálních problémech jsme často informováni a přesahují náš akční rádius. Zpochybňují tak svou rozsáhlostí důležitost i smysluplnost našeho snažení.

*„Jak nemít (zřejmě v každém oboru) pocit člověka, který řeší svůj malý ukopnutý oborový palec, zatímco za zády se zdvihá nepřehlédnutelná a eticky neuchopitelná tsunami velmi složitých globálních problémů? Jak se v nich vyznat, jak jen o všech seriózně “vědět”? Jak nemít pocit jepice, která se nestihla ani zorientovat, a to, co stihla domyslet a učinit, vůbec neparticipovalo na “velkých” tématech?“ **Kateřina Dytrtová**¹¹*

7 ANDĚL, Jaroslav, ed. *Mody demokracie*. Praha: DOX Centrum současného umění, 2014, s. 154. ISBN 978-80-87446-34-8.

8 Co to je nerůst? | UDRŽITELNÝ NERŮST – degrowth. *UDRŽITELNÝ NERŮST – degrowth* | “Každý, kdo věří, že exponenciální růst může v konečném světě pokračovat donekonečna, je buď blázen, nebo ekonom.” Kenneth E. Boulding [online]. Dostupné z: <https://nerust.wordpress.com/co-to-je-nerust/>

9 Směr konkrétní utopie | | A2 – nekld na kulturní frontě. *A2 – nekld na kulturní frontě* [online]. Copyright © 2005 [cit. 1.05.2020]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2013/3/smer-konkretni-utopie>

10 Jak (se) vidí svět - Artalk.cz. *Artalk.cz - Aktuálně o výtvarném umění* [online]. Copyright © COPYRIGHT 2007 [cit. 1.05.2020]. Dostupné z: <https://artalk.cz/2019/04/25/jak-se-vidi-svet/>

Jako jednu ze současných strategií nabízejí filozofové a teoretici interdisciplinární kooperaci, neuzavírání se do vlastních oborových zkratk, komunikativnost a empatičnost. Vzájemná informovanost nám může poskytnout pocit smysluplnosti vzhledem k formování našich postojů k velkým globálním tématům. Dytrtová uvádí, že „souvislost všeho se vším, kdy maličkost je kauzalitou velkého a obráceně (zaniká tak rozdíl mezi malým a velkým a vzniká komplexní síť vztahů), je oporou pro takový postoj.“¹² Ve výtvarném umění tak často můžeme zaznamenat preferenci témat na rozhraní: umění - design, umění - věda, nebo subjektivní - intersubjektivní – objektivní. Důležitost sebereflexe je potřebná ve vztahu k realitě. Nebudeme-li jí schopni, od reality se vzdálíme.

INSPIRACE

S tématem bývalého území Sudet opakovaně pracuje umělkyně **Zdena Kolečková**, která temné období naší historie mapuje již od 90. let. Často ve své tvorbě upozorňuje na rozpor mezi osobní zkušeností pamětníků a oficiální verzí historických událostí. Vychází často z příběhů vlastní rodiny a tématy spojenými s lokalitou ústeckého kraje.¹³

Michaela Thelenová pečlivě mapuje prostředí severu formou záznamů míst s pohnutým geopolitickým osudem. V jejích dílech můžeme vystopovat odkazy související s nedávnou historií komunistického režimu, stejně tak jako s odsunem německého obyvatelstva po roce 1945. Témata rekontextualizuje v závislosti na aktuální globální i lokální problémy.¹⁴

Sudetoněmecké kultuře a příběhům z období zejména druhé světové války se věnuje ve své tvorbě rovněž **Mark Thér**. Ten tuto historickou epochu zachycuje formou kontroverzních videí, kde s diváky sdílí emocionálně nabitě osudy zde žijících obyvatel.¹⁵

S narativními útržky ze svého dětství a osobní paměti nakládá umělec **Miroslav Hašek** často s nadsázkou a humorem. Ve zdánlivě banálních osobních situacích ovšem rezonují univerzální motivy a obecně platná témata naší společnosti. Ve snaze dopátrat se vlastních kořenů a identity autor odkrývá složitost a komplexnost okolního světa i nás samých.¹⁶

Ondřej Vicena patřící k nejmladší generaci umělců, odkazujícím se k historii, zapomenutým tradicím, řemeslům a paměti míst. Ve svých dílech podává ironická svědectví o stavu našeho světa. Pracuje s materiálem skla, ať už ve své designerské či umělecké tvorbě.¹⁷

11 DYTRTOVÁ, Kateřina, Michal KOLEČEK, Zdena KOLEČKOVÁ, Tereza NOVÁKOVÁ, Jaroslav POLANECKÝ, Lenka SÝKOROVÁ, Romana VESELÁ a Dana ZIKMUNDOVÁ. *Design Úřtí*. Ústí nad Labem: Fakulta umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, 2015, s.75., ISBN 978-80-7414-964-1.

12 DYTRTOVÁ, Kateřina, Michal KOLEČEK, Zdena KOLEČKOVÁ, Tereza NOVÁKOVÁ, Jaroslav POLANECKÝ, Lenka SÝKOROVÁ, Romana VESELÁ a Dana ZIKMUNDOVÁ. *Design Úřtí*. Ústí nad Labem: Fakulta umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, 2015, s.76., ISBN 978-80-7414-964-1.

13 Artlist - databáze současného umění: Zdena Kolečková. *Artlist - databáze současného umění: Artlist - Umělci* [online]. Copyright ©2006 [cit. 19.04.2020]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/zdena-koleckova-436/>

14 Artlist - databáze současného umění: Michaela Thelenová. *Artlist - databáze současného umění: Artlist - Umělci* [online]. Copyright ©2006 [cit. 19.04.2020]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/michaela-thelenova-1175/>

15 Artlist - databáze současného umění: Mark Thér. *Artlist - databáze současného umění: Artlist - Umělci* [online]. Copyright ©2006 [cit. 19.04.2020]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/mark-ther-1486/>

16 Miroslav Hašek | Nadumělec - výstavy. *Miroslav Hašek | Nadumělec - výstavy* [online]. Copyright © 2020 Miroslav Hašek [cit. 19.04.2020]. Dostupné z: <http://www.miroslavhasek.cz>

17 TZ: Ondřej Vicena oživuje v Galerii Kostka zapomenutý příběh skláren Inwald - Artalk.cz. *Artalk.cz - Aktuálně o výtvarném umění* [online].

Copyright © COPYRIGHT 2007 [cit. 19.04.2020]. Dostupné z: <https://artalk.cz/2019/11/19/tz-ondrej-vicena-ozivuje-v-galerii-kostka-zapomenuty-pribeh-sklaren-inwald/>

MEZI ÚSTÍM A BOREM

Ve své práci se vztahuji zejména ke dvěma konkrétním městům – Novému Boru a Ústí nad Labem. Poválečná situace v jednotlivých městech na severu se často lišila. Přesto si myslím, že obě lokality charakterizují celkovou atmosféru Sudet.

Se sklářstvím je úzce spjaté mé rodné město Nový Bor, které je dodnes významným producentem českého skla. V jeho bezprostředním okolí působí nejstarší sklářské školy a je sídlem mnoha světoznámých firem produkujících užitkové i umělecké sklářské výrobky. Sklo jako materiál jsem se proto rozhodla také použít jako jeden z nosných prvků mé diplomové práce. Mnou recyklované průmyslově i ručně vyrobené tvary, které leží na hranici uměleckého objektu a designového výrobku slouží jako komponenty do lustrů. V zahraničí je často tento typ výrobku velmi žádaný a hodnotný. Pro místní však nemá prakticky žádnou vyšší než peněžní hodnotu a jen malé procento lidí ho vnímá jinak než jako zdroj obživy. Když v roce 2008 naplno propukla celosvětová finanční krize, zapříčinila krach mnoha sklářských firem a velké množství lidí se ocitlo ze dne na den bez práce. Dodnes se potýkají s exekucemi. Lokální nadprodukce skla v současnosti i minulosti silně ovlivňuje aktuální sociální nastavení místního obyvatelstva.

S lokacemi poznamenanými nejen sklářským ale i těžebním, chemickým a důlním průmyslem se úzce pojí hlavní vyprávění mé diplomové práce. Skrze příběhy osobního charakteru přenáším divákovi atmosféru minulé i současné podoby Severních Čech. Osobní a rodinné příběhy divákovi zprostředkovávám skrze vlastní autorský emočně laděný text, který předkládám formou projekce titulků.

Na pořízeném narativním videomateriálu dokresluji stávající stav celé oblasti. Jako největší problém, který zde cítím je chybějící láska k místu a vykořenění zde žijících obyvatel. Vybírala jsem záměrně lokace, které odkazují často ke konkrétním dějinným událostem. Matiční ulice v Ústí nad Labem, kde byla v roce 1998 realizována výstavba zdi, za účelem oddělit obyvatele žijící v rodinných domech od sociálně vyloučených menšin na straně druhé. Most Dr. Edvarda Beneše, spojovaný s pogromem Němců na konci druhé světové války. Bar v Novém Boru nechvalně proslavený mačetovým útokem, který následně vyústil v rasové nepokoje ve Šluknovském výběžku. Rekultivovaná post těžební krajina. Poválečná brutalistní architektura. Měsíční krajina radovesecké výsypky, která pohřbila celkem pět obcí. Chátrající továrny, spojené se sklářskou produkcí minulého století nebo kulturní památky sudetského obyvatelstva, které ztratily na svém významu. Zaniklé německé osady ale i současná podoba severočeských měst.

Nejde mi pouze o ilustraci problémů, snažím se o cílené hledání průsečíků mezi třemi realitami minulosti, přítomnosti a budoucnosti. V kombinaci s doprovodnou hudbou, která vznikla za účelem přiblížit lokalitu nejen vizuální cestou, má celková instalace až afektovaný náboj. Prací s emocemi chci docílit k vlastní divácké interpretaci celého díla a k jeho identifikaci se zdánlivě ryze subjektivním tématem.

VÝSTUP

Ve své diplomové práci jsem se chtěla formálně zaměřit na umělecké zpracování, se kterým nemám doposud tolik zkušeností, využít možnosti konzultací s odborníky a prostoru k experimentu. Ve své dosavadní tvorbě jsem vždy pracovala převážně s videem nebo performancí. Tentokrát jsem chtěla více komplexněji pracovat s prostorem, materiálem a instalací, a vytvořit jakousi site specific kulisu v souvislosti s topografií místa. První pokusy tohoto charakteru jsem realizovala ve své poslední klauzurní práci, kde jsem se věnovala tématu sexuálního obtěžování a poprvé jsem pracovala s architekturou místa v rámci budovy AVU.

S ohledem na charakter prezentace diplomových prací jsem opustila prvotní nápad realizovat celou instalaci v ruinách bývalé sklárny a snažila jsem se najít spíše způsob, jak diváky konfrontovat s tématem přímo v průběhu diplomantské výstavy.

K tématům hledání vlastní identity či aspektům rodinného zázemí jsem se přímo či okrajově věnovala prakticky ve všech pracích realizovaných na akademické půdě. S ohledem na současný stav mého působení v Severních Čechách jsem považovala za logické vyústění mého dosavadního studia odrazit zde všechny aspekty, které mě motivují a inspirují ve vlastní tvorbě. Hledám cestu jak odpovědně a citlivě přispět ke kultivaci kulturní, ale i občanské scény.

Mimo svou volnou tvorbu spolupracuji aktuálně na vzniku podcastu, který se zabývá rekultivací post těžební krajiny na Ústecku. V jednotlivých dílech zkoumáme antropocentrické tendence, které se promítají v našem vztahu ke krajině a místu. Aktuální nastavení naší společnosti, které spočívá v ideji, že je možné krajinu neustále těžit, přetvářet k potřebám člověka a mít z ní peníze bez zohlednění důsledků takového chování, se snažíme zpochybňovat. Naším cílem je informovat veřejnost o aktuálních iniciativách v oblasti udržitelného zacházení s přírodou, s cílem opravit zpřetrhané vazby Ústečanů k okolní krajině.

Jednou z mých dalších aktivit je také plánovaná veřejná debata **Až se zavřou doly**, která by měla zodpovědět otázky, týkající se zaměstnání lidí, pracujících v sektoru těžby a zpracování nerostných surovin. Měla by širší veřejnosti nastínit reálné scénáře související s koncem doby uhelné a s výhodami přechodu na ekologičtější zdroje energie.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:

ANDEĚL, Jaroslav, ed. *Mody demokracie*. Praha: DOX Centrum současného umění, 2014. ISBN 978-80-87446-34-8.

BOURRIAUD, Nicolas. *Postprodukce: kultura jako scénář: jak umění nově programuje současný svět*. Praha: Tranzit, 2004. Navigace. ISBN isbn/issn:80-903452-0-4.

DYTRTOVÁ, Kateřina, Michal KOLEČEK, Zdena KOLEČKOVÁ, Tereza NOVÁKOVÁ, Jaroslav POLANECKÝ, Lenka SÝKOROVÁ, Romana VESELÁ a Dana ZIKMUNDOVÁ. *Design Úřtí*. Ústí nad Labem: Fakulta umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, 2015. ISBN 978-80-7414-964-1.

EISENSTEIN, Charles. *Krásnější svět je možný, naše srdce to ví*. Přeložil Hana BERNARDOVÁ. Praha: Maitrea, 2018. ISBN 978-80-7500-348-5.

HUMHAL, Pavel. *Osobní a veřejné*. Praha: Tranzit, 2008. Navigace. ISBN 978-80-87259-00-9.

JASPERS, Karl. *Otázka viny: příspěvek k německé otázce*. Přeložil Jiří NAVRÁTIL. Praha: Academia, 2006. Europa (Academia). ISBN 80-200-1455-1.

KOLEČEK, Michal, ed. *Univerzita Předlice: Fakulta umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem*. Ústí nad Labem: Fakulta umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, [2012]. ISBN 978-80-7414-543-8.

LIPOVETSKY, Gilles. *Éra prázdnoty: úvahy o současném individualismu*. V českém jazyce vyd. 4. Přeložil Helena BEGUIVINOVÁ. Praha: Prostor, 2008. Střed (Prostor). ISBN 978-80-7260-190-5.

LATOCHE, Serge. *Malé pojednání o poklidném nerůstu*. Beroun: Za tratí, 2012. ISBN 978-80-904335-7-1.

Zmizelé Sudety: Das verschwundene Sudetenland. 6., upravené vydání. Praha: Antikomplex, [2015]. ISBN 978-80-906198-1-4.

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ:

A2larm – Squatujeme mediální prostor od roku 2013.. *A2larm – Squatujeme mediální prostor od roku 2013.* [online]. Copyright © 2020 [cit. 14.05.2020]. Dostupné z: <https://a2larm.cz/>

Antikomplex. *Antikomplex* [online]. Dostupné z: <http://www.antikomplex.cz/>

Artlist - databáze současného umění: Artlist - Umělci. *Artlist - databáze současného umění: Artlist - Umělci* [online]. Copyright ©2006 [cit. 14.05.2020]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/>

Artalk.cz - Aktuálně o výtvarném umění. *Artalk.cz - Aktuálně o výtvarném umění* [online]. Copyright © COPYRIGHT 2007 [cit. 14.05.2020]. Dostupné z: <https://artalk.cz/>

Miroslav Hašek | Nadumělec - výstavy. *Miroslav Hašek | Nadumělec - výstavy* [online]. Copyright © 2020 Miroslav Hašek [cit. 14.05.2020]. Dostupné z: <http://www.miroslavhasek.cz/>

UDRŽITELNÝ NERŮST – degrowth | "Každý, kdo věří, že exponenciální růst může v konečném světě pokračovat donekonečna, je buď blázen, nebo ekonom." Kenneth E. Boulding. *UDRŽITELNÝ NERŮST – degrowth | "Každý, kdo věří, že exponenciální růst může v konečném světě pokračovat donekonečna, je buď blázen, nebo ekonom." Kenneth E. Boulding* [online]. Dostupné z: <https://nerust.wordpress.com/>

Wikipedie, otevřená encyklopedie. [online]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Hlavn%C3%AD_strana